

Nr 137.

Ankom till riksdagens kansli den 23 maj 1941 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag om inrättande av en statlig brandskola.

(4:e avd.)

I årets statsverksproposition (sjätte huvudtiteln, punkten 44) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bli riksdagen förelagd, till statens brandskola beräkna ett anslag av 90,000 kronor.

I propositionen nr 220 har Kungl. Maj:t sedermera, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 25 april 1941, föreslagit riksdagen att till Statens brandskola för budgetåret 1941/42 under sjätte huvudtiteln anvisa ett anslag av 100,000 kronor.

Brandskoleutredningen har den 22 mars 1941 avlämnat ett betänkande med förslag om inrättande av en statlig brandskola m. m. (Statens off. utredn. 1941:11). De under detta namn arbetande sakkunniga hava varit brandchefen i Växjö, överstelöjtnanten H. Forssman, vilken tillika tjänstgjort som ordförande, undervisningsrådet Vilh. Berglund och brandmannen vid Stockholms brandkår A. Rörström.

Utredningens kostnadsberäkningar för skolan innefatta följande poster:

1. <i>Årliga kostnader</i>	Kronor.	Kronor.
a. Personalkostnader	44,100	
b. Omkostnader	38,100	
		82,200
2. <i>Engångskostnader</i> för möbler, armatur, undervisningsmateriel m. m.		20,830
	Summa kronor	103,030

I posten personalkostnader ingår arvode — utan rätt till rörligt tillägg eller kristillägg — till rektor med 15,500 kronor och till brandmästare med 7,800 kronor. Dessa arvodesbelopp har departementschefen ansett böra begränsas till 14,000, respektive 7,500 kronor.

Departementschefen har för egen del anfört bland annat följande:

Vikten av ett effektivt brandförsvar har under senare år blivit alltmera uppenbar. Under tiden närmast före den nu rådande krisen uppgingo de i vårt land utbetalade brandskadeersättningarna årligen till ett belopp av omkring 30 miljoner kronor. Efter krisens inträde har denna siffra fördubb-

lats. De verkliga brandskadorna torde under år 1940 ha uppgått till omkring 75 miljoner kronor.

Särskild betydelse får kampen mot eldens skadegörande verkningar i händelse av krig. Erfarenheter från de länder, som sedan stormaktskonfliktens utbrott varit invecklade i krig, understryka kraftigt betydelsen av ett effektivt brandförsvar.

En förutsättning för uppehållandet av ett sådant brandförsvar är icke blott en god organisation av brandväsendet och tillgång till erforderlig brandmateriel utan även att brandpersonalen besitter tillräcklig utbildning för sina uppgifter. Genom enskilt initiativ ha i vårt land vissa möjligheter beretts för brandpersonal att erhålla utbildning för sitt arbete. Dessa möjligheter kunna emellertid icke ens tillnärmelsevis anses täcka utbildningsbehovet. Då en verkligt effektiv brandutbildning torde kunna ordnas allenast genom inrättande av en statlig brandskola, vill jag förorda att en dylik skola organiseras.

I brandskoleutredningens betänkande har förslag framlagts om inrättande av en sådan skola. Utredningens förslag, som i allt väsentligt tillstyrks i de avgivna yttrandena, torde i huvudsakliga delar böra läggas till grund för skolans organisation. Med hänsyn till det trängande behovet av att tillgången på utbildad brandpersonal ökas, torde skolans verksamhet böra taga sin början så snart som möjligt, lämpligen den 1 juli 1941.

Brandskolans uppgifter torde, såsom utredningen föreslagit, i främsta rummet böra omfatta utbildning av blivande brandbefäl och brandunderbefäl. Med hänsyn till att skorstensfejarnas uppgifter i flera betydelsefulla avseenden sammanfalla med brandpersonalens, synes utbildning böra meddelas även åt skorstensfejarepersonal. Att till skolans uppgifter hänföra utbildning av andra personalkategorier, vilket i några yttranden föreslagits, synes i avbidan på erfarenheter från skolans arbete för närvarande icke böra ske. Där emot torde, på sätt förutsatts, vid skolan böra bedrivas försöksverksamhet och forskning på brandväsendets område i den mån så kan ske vid sidan av undervisningsarbetet. I fråga om berörda verksamhet förutsättes dock, att densamma icke ökar statsverkets utgifter för personal vid skolan samt att den bedrivs i samarbete med andra på området verksamma statliga institutioner.

Enligt brandskoleutredningens förslag skulle skolan med hänsyn till nu rådande statsfinansiella läge i viss mån ordnas som ett provisorium. Skolan skulle sålunda icke inrymmas i egen brandstation eller förfoga över egen brandmateriel. I stället skulle enligt överenskommelse med Stockholms stad skolan berättigas att mot ersättning och i begränsad omfattning nyttja Stockholms brandkårs stationsgårdar och materiel. Erforderliga undervisningslokaler skulle förhyras i härför lämplig fastighet.

Vad sålunda föreslagits synes välbetänkt. I avbidan på erfarenheter från skolans verksamhet synes det icke vara lämpligt att från början giva skolan en alltför kostsam organisation. I fråga om samarbetet med Stockholms stad förutsätter jag, att mellan staten och staden skall kunna träffas en för båda parter tillfredsställande överenskommelse rörande skolans rätt att få nyttja materiel och brandgårdar. Det är nämligen uppenbart att inrättandet i Stockholm av en statlig brandskola innebär fördelar även för staden, bland annat därigenom att dess kostnader för utbildning av brandbefäl och brandunderbefäl överflyttas på staten. Att förlägga skolan till annan ort än Stockholm, vilket i ett par yttranden föreslagits, är givetvis tänkbart. Försåvitt inga särskilda svårigheter i kostnads- eller annat hänseende visa sig uppkomma vid skolans förläggning till huvudstaden, torde det dock vara att föredraga att skolan förlägges dit.

Erinras må att jämte den utredning, vars förslag till statlig brandskola behandlas i förevarande proposition, igångsatts ytterligare en utredning å brandväsendets område (brandförvarsutredningen) med uppgift att överväga lämpliga åtgärder för stärkande av rikets brandförsvär. Med hänsyn till de skadeverkningar genom eldsvådor, som det moderna luftkriget visat sig medföra, måste förstärkningen av brandskyddet betraktas såsom ett ej oviktigt led i försvarsberedskapen.

Att sörja för erforderliga åtgärder på brandskyddets område har hittills i stort sett betraktats som en kommunal eller enskild angelägenhet. Särskilt rikets brandförsäkringsanstalter böra äga ett starkt framträdande intresse av att minska brandriskerna. En statlig insats för yrkesutbildningen inom brandväsendet lär dock kunna anses befogad i betraktande av de vittomfattande uppgifter på undervisningens, även yrkesundervisningens område, som staten i övrigt påtagit sig. Av brandskoleutredningen har sålunda till stöd för dess förslag kunnat åberopas, att staten genom sin polisskola omhändertagit polisutbildningen, ehuru polisväsendet i princip handhas av kommunerna.

Enligt vad som upplysts ha svårigheterna att erhålla utbildning i betänklig grad återverkat på brandbefälets standard. Det stora behovet av bättre skolningsmöjligheter för brandväsendets yrkesmän motiverar alltså starkt ett snabbt realiserande av föreliggande förslag om en statlig brandskola.

Med avseende å förslaget detaljer må erinras, att den fasta personalen vid brandskolan skulle begränsas till en rektor, en brandmästare och ett skrivbiträde, alla anställda mot arvoden och utan pensionsrätt. Det förutsättes vidare, att med Stockholms stad skall kunna överenskommas om rätt att använda stadens brandmateriel och brandgårdar. Förslaget får alltså betraktas som ett provisorium, vars omedelbara realiserande får anses av tidsläget påkallat men som ej föregriper lösningen av övriga under övervägande varande brandskyddsspörsmål.

Med tillstyrkande av propositionen hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens brandskola* för budgetåret 1941/42 under sjätte huvudtiteln anvisa ett anslag av 100,000 kronor.

Stockholm den 23 maj 1941.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson* i Malmö, *Asplund, Pauli, Bergman, Torsten Ström, Lindström, Heiding, André, Björkman, Gustaf Iwar Anderson* och *friherre De Geer*; samt

från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Törnkvist, Eriksson* i Stockholm, *Danielsson, Persson* i Falla, *Lindberg* i Umeå, *Isacsson, Strindlund, Andersson* i Malmö, *Mårtensson, Staxång* och *Olsson* i Kullenbergstorp.